

Seriál o novém občanském zákoníku

Rubrika je společným projektem Deníku a internetové právní poradny Právní linka

PETR KAUSTA.
Autor je advokát z advokátní kanceláře Kausta & Zientková & partneři.

Slovo právníka...

Nová právní úprava upouští od terminologie „způsobilosti k právním úkonům“ a nahrazuje ho původně starším termínem „svěprávnost“. Původní občanský zákoník dovozoval soudům člověka zcela zbavit způsobilosti právně jednat. Od 1. ledna 2014 to však již není možné. Důvody jsou jasné, české soudy zbavily přes 30 tisíc osob možnosti zcela právně jednat (osoba byla odkázána pouze na opatrovníka). Nově lze maximálně člověka omezit na jeho svěprávnosti, a to až jako poslední možnost, pokud nepostačí vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření. Soud může omezit svěprávnost člověka pouze v rozsahu, v jakém člověk není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, schopen právně jednat. Soud tak učiní způsobem, že vymezí rozsah, v jaké je potřeba způsobilost člověka samostatně právně jednat omezit. Osobě, která je omezena na svěprávnosti, jmenuje soud opatrovníka. Rozhodnutí o omezení svěprávnosti nezabavuje člověka samostatně právně jednat v běžných záležitostech.

Očekáváte vlastní nezpůsobilost právně jednat? Využijte podpůrná opatření

Příběh ze života

Jaroslav Borůvka se od lékařů dověděl, že onemocněl Alzheimerovou nemocí, kdy byl upozorněn, že se jeho zdravotní stav s přibývajícím časem bude zhoršovat.

Pan Borůvka už sám na sobě začal pozorovat, že začíná více zapomínat, že má problém s orientací a občas mu dělá obtíže i řeč. Začal se bát, že jakmile ho choroba více ovládne, nebude schopen se postarat sám o sebe a ani o svůj majetek. Pan Borůvka má velmi hodnou dceru Alenku, která mu se vším vždy ráda pomohla.

Pan Borůvka má přání, aby i ve vlastní nezpůsobilosti právně jednat zůstal ve svém domě, a pokud mu to zdravotní stav nedovolí, aby byl přemístěn do pečovatelského zařízení Jahůdka, které si vždy jeho známí pochvalovali. Zároveň

by si moc přál, aby se jeho opatrovníkem stala jeho dcera Alenka.

Proto požádal internetovou právní poradnu www.pravnilinka.cz o pomoc s řešením této situace.

www.pravnilinka.cz

Rada pro pana Borůvku a jeho dceru Alenku

● Panu Borůvkovi zákon umožňuje u notáře společně se svou dcerou sepsat předběžné prohlášení (§ 38). Sepsat platné předběžné prohlášení může rovněž před dvěma svědky, kteří prohlášení svými podpisy potvrdí.

● Opatrovník, jeho dcera Alenka, je pak po celou dobu opatrovnictví povinna respektovat vůli pana Borůvky učiněnou v předběžném prohlášení.

KDE V NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU PRÁVNÍ ÚPRAVU SVĚPRÁVNOSTI NALEZNETE?
§ 30-65 v části první, hlavě druhé, oddílu prvním a druhém, Zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
Instit ut přiznání svěprávnosti naleznete v § 37.
Živnostenský zákon upravuje možnost podnikání nezletilého v § 6 odst. 1 písm. a).

Co je nového v oblasti svěprávnosti?

V oblasti svěprávnosti, tedy způsobilosti samostatně právně jednat, nalézáme mnoho novinek. Úprava svěprávnosti doznala největšího počtu změn, které mají široký dopad na práva jedince.

Co se stane s lidmi, kteří jsou zbaveni nebo omezeni na způsobilosti k právním úkonům po 1. lednu 2014?

● Osoby zcela zbavené způsobilosti k právním úkonům se od 1. ledna 2014 považují za osoby omezené na svěprávnosti. Komu byla omezena způsobilost k právním úkonům, má od 1. ledna 2014 omezenou svěprávnost v tom roz-

sahu, jaký měl před 1. lednem 2014. Soudy mají však povinnost do 3 let od 1. ledna 2014 rozhodnout, zda člověk omezený na svěprávnosti zůstane i nadále omezen, nebo zda se využije jiné podpůrné opatření k ochraně jeho zájmů.

Podpůrná opatření

● Nový občanský zákoník dává možnost využít tzv. podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat. Tato podpůrná opatření slouží zejména k ochraně dospělého člověka, který trpí duševní poruchou, která mu činí problémy samostatně právně jednat. Podpůrná opatření mají v zásadě přednost před omezením svěprávnosti. Omezit svěprávnost lze až tehdy, pokud jiné podpůrné opatření se zdá být neúčinné.

Podpůrnými opatřeními jsou:

- 1. předběžné prohlášení (§ 38 a násl.),**
- 2. nápomoc při rozhodování (§ 45 a násl.),**
- 3. zastoupení členem domácnosti (§ 49 a násl.).**

1. Předběžné prohlášení

● Předběžné prohlášení je institut, který poslouží tehdy, když člověk cítí, že v blízké budoucnosti bude pro duševní poruchu nezpůsobilý právně jednat. Notářským zápisem nebo soukromou listinou opatřenou datem a potvrzenou dvěma svědky může člověk určit, aby byly jeho záležitosti spravovány určitým způsobem nebo aby je spravovala určitá osoba nebo aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem. Výhodou

předběžného prohlášení je skutečnost, že ho lze odvolat nebo zničit, aniž je potřeba přivolení soudu.

2. Nápomoc při rozhodování

● Smlouvou o nápomoci člověk (podporovaný), který potřebuje nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, může určit, aby byl podpůrce (člověk, který bude nápomáhat podporovanému) přítomen při jeho právních jednáních nebo aby mu podpůrce zajistil potřebné údaje a sdělení nebo aby mu nápomáhal radami. Aby byla smlouva účinná, je potřeba ji nechat schválit soudem. Podpůrce může být např. kamarád nebo advokát. Zákon dovoluje, aby bylo podpůrců více. Podpůrce může

odvolat jen soud (rozdíl od předběžného prohlášení).

3. Zastoupení členem domácnosti

● Pokud člověku (zastoupenému) brání duševní porucha samostatně právně jednat, může určit, aby ho zastupovalo jeho dítě, rodič, sourozenec, manžel nebo registrovaný partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň 3 roky. Ke vzniku zastoupení (stejně jako u smlouvy o nápomoci) se vyžaduje domácnost alespoň 3 roky. Zastoupení zastupcem se vztahuje na obvyklé záležitosti (např. nakládání s příjmy zastoupeného v rozsahu potřebném pro obstarání jeho záležitostí). Zastoupený si může zvolit více zástupců.

Internetová poradna

Dobrý den, v červnu 2014 mi končí čtyřletá rodičovská dovolená. Máme trvalé bydliště v Praze, ale od léta budeme bydlet v jiném městě. Nový domek ale nemáme ještě zkoulanou, proto budeme mít v červnu stále trvalé bydliště v Praze. Chci se zeptat, jestli se mohu hlásit na úřad práce jinde, než je trvalé bydliště? A mám se hlásit před čtvrtými narozeninami dcery, nebo do kolika dnů ponich?

Hanka

Na úřad práce se zaregistruje v místě trvalého bydliště, a to nejpozději do tří dnů od čtvrtých narozenin dcery. Na úřad práce v místě trvalého bydliště můžete pak požádat o přeregistrování na jinou pobočku (tedy v novém městě). **Miroslava Gregorová**

Nevíte si rady? Deník vám pomůže

• Máte zdravotní postižení a potřebujete odbornou konzultaci?
• Máte problémy v zaměstnání?
• Potřebujete radu, jak se poprat se závislostí?
• Potřebujete radu od psychologa?

Pošlete svůj dotaz na poradna.olomoucky@denik.cz a my zajistíme odpověď odborníka.

čtěte v Deníku každý týden

Město dá peníze na novou knihu. Třikrát

Olomouc – Festivaly Divadelní Flora, Academia Film Olomouc a připravovaná kniha Pavla Zatloukala o olomouckých stavbách mohou na tři roky počítat s pravidelným přísunem peněz od města. Olomoucká radnice je vybrala mezi deseti žádostmi o dlouhodobější financování.

Festivaly

Divadelníci dostanou 1,2 milionu korun, AFO 750 tisíc a historik umění sto tisíc korun. „Jde o velké festivaly s nadregionálním charakterem, připravují se s dlouhým

předstihem a jsou výkladní skříní našeho města. Navrhujeme, aby zastupitelstvo schválilo přidělení podpory na tři roky dopředu. Přispívat budeme také na projekt profesora Zatloukala, který bude připravovat knihu Olomoucká architektura v rozmezí let 1815–1915,“ řekl náměstek primátora Jan Holpuch.

Poprvé

Město k víceleté podpoře kultury přistoupilo poprvé. V příštích letech radnice garantuje nejméně sedmdesát procent letošní částky. (oz)

www.denik.cz
zpravodajství on-line

SIPADAN
Hledáme obchodníky
Výborné platové podmínky
+ 9% z vytvořeného zisku, služební auto, mobil, notebook považujeme za samozřejmost.
Své životopisy zasílejte na kariera@sipadan.cz, www.sipadan.cz.
Nabídka platí pro celou ČR.

VZPOMÍNEJ
vzpominej.cz

Vzpomínejte na ty, které jste měli rádi, zapalte jim svíčku na našem novém webu.